

Psaní odborného textu

Poznámky ke struktuře - výraz, věta, odstavec

Semestr podzim 2020

Práce s výrazy v odborném textu

Definování výrazů (odborných pojmů)

- Důležitá součást struktury odborného textu
- Potřeba udělat sobě i čtenáři jasno v tom, které pojmy a s jakým významem budete v práci používat
- Cíl: porozumění mezi autorem a čtenářem nebo posluchačem

Přístupy k definování odborných pojmů

- **Esenciální definice** – popis nezbytných vlastností daného pojmu, v jakých ohledech se s čím shoduje, a v čem se naopak liší.
 - „Jelen je savec“ x „Strýček je lidové označení pro muže, který není členem blízké rodiny“
- **Výčtová definice** – vyjmenování součástí celku, členů skupiny či množiny apod.
 - „Elementárními částicemi myslíme elektron, foton, neutrino a kvarky“
- **Definice na základě původu** – vysvětlení pojmu pomocí toho, jak vznikl nebo odkud se vzal.
 - „Republika je pojem vycházející ze spojení slov ‘res’ a ‘publica’ – tedy věc veřejná; jde proto o takovou formu zřízení, o které rozhodují občané na základě transparentních procesů a zákonů“
- **Definice na základě úzu** – odkaz na dohodu nebo zvyklost, na základě které je daný pojem používán v konkrétním významu.
 - „Pojem normalizace budeme chápat jako formu vlády v Československu v letech 1968–1989“;
- **Definice vymezením se vůči protikladu** – např. definice tmy jako absence světla; negativní definice (jaké něco není) by se měly používat namísto pozitivních jen tehdy, pokud to je nezbytné.
 - „Tomáš Akvinský definuje zlo jako absenci dobra, zlo tedy samo o sobě neexistuje, existuje jen jeho nedostatek“.

Věta v odborném textu

- Autor – začátečník = tendence komplikovat a „natahovat“ věty
- Autor složitých souvětí = mít na zřeteli srozumitelnost , rozdělit obsah sdělení na menší celky
- **Jedna věta nese jednu „atomickou“ myšlenku**
- **Více „atomických“ myšlenek tvoří „molekulu“ odstavec**
- Otázky, které si může autor klást:
 - Má v dané části textu své místo?
 - Co se z ní čtenář dozví?
 - Potřebuji ji skutečně takovou?
 - Nejde o větnou „vycpávku“? (Pokud dává text smysl i bez některé z vět, smažte ji – bez ohledu na to, zda jde o vědecký článek nebo popularizační text).

Věta v odborném textu – kde chybujeme

- Věty s generalizujícími soudy
 - každý ví, že...
 - je všeobecně známo, ...
 - všichni se shodují na tom, že...,
- Opakující se věty v obecných úvodech (typicky spojené s delšími historickými exkurzy nebo příliš povrchními začátky)
- Věty, které nenesou žádný obsah
 - Zbavovat se jich nemusí být pro autora příjemné, kvalitní text s nimi ale většinou nesestavíte.

Odstavec

Základní složka struktury textu

Odstavec vyznačuje myšlenkový posun v tématu

Anglofonní pravidla pro psaní odstavců v odborných textech = **po obsahové stránce je odstavec „skupina vět, která rozvíjí jednu hlavní myšlenku“.**

Někdy se užívá metoda, kdy první věta je vlastně nadpisem odstavce a další ji rozvíjí (styl typický pro anglické texty, eseje, učební texty).

Odstavec je nejen strukturou myšlenky, ale také pomáhá při orientaci v textu a při četbě samotné.

Odstavce na sebe navazují.

Při první revizi textu si zkuste říci, zda každý odstavec má v textu své pevné místo a nemůže být umístěn jinde nebo smazán.

První věta odstavce bývá často výplňková. Nebojte se jí. Začnete díky ní psát a později ji můžete smazat.

Funkce odstavce

- Základní funkcí je **vyznačovat obsahovou členitost textu**
- Vedlejší funkcí (se základní těsně související) je **členitost textu podporovat, zesilovat, anebo naopak tlumit, oslabovat.**

Spojování vět a odstavců

- Používat spojovací slova (přestože, dále..., na rozdíl od, v souvislosti s...)
- Zopakovat slova z předchozí věty
- Napojovat každou větu na větu předchozí

- Srozumitelný text
 - Většina vět o 15 až 20 slovech (více znamená nepřehlednost)
 - Čtivost versus délka odstavců
 - Optimum – odstavec má 100 slov

Myšlenková výstavba a struktura odstavce

- Zamyslete se nad všemi body, kterými se chcete zabývat, a seřadte si je v logickém pořadí
- Postup řazení bodů odstavce (s ohledem na účel textu a cílové publikum):
 - chronologicky,
 - podle důležitosti,
 - jen tak, aby se odstavec snadno četl a byl zajímavý
- **Začátek odstavce** – věta, která uvádí jeho hlavní myšlenku a shrnuje jeho obsah („topic sentence—”).
 - věta má zobecňující charakter a pouze jedno téma
- **Jádro odstavce** – obecnější myšlenka, která je dále doplněna či podepřena detaily, příklady apod.
- **Tři způsoby výstavby odstavce** (především v argumentativních textech):
 - a) hlavní myšlenka – argumenty – příklady – uzavření (postup deduktivní),
 - b) příklady – argumenty – hlavní myšlenka (postup induktivní)
 - c) paralela – srovnání – výčet

Výstavba odstavce

Make sure your paragraph has 3 distinct parts.

1. Topic sentence:

- This sentence is the first sentence of a paragraph and summarizes the main idea of the paragraph.
- All of the following sentences will add information that expands upon or supports the idea stated here.

2. Supporting sentences:

- The second sentence identifies the first major supporting detail.
- The third sentence brings up a second supporting detail.
- Similarly, the fourth sentence mentions a third supporting detail.
- Additional sentences can be added here for additional supporting details or to divide one lengthy supporting detail into separate, easier-to-read sentences.

3. Conclusion:

- The last sentence of your paragraph is your concluding sentence, which quickly ties your supporting thoughts together.
- It also might restate your first topic sentence using different terms.

Struktura odstavce – TÉMA a ASPEKT

Základní pojmy **anglofonní teorie** strukturování textu:

Téma = obecně základní myšlenka, námět

Aspekt = úhel pohledu, hledisko uplatňované při posuzování

Každý odstavec může rozvíjet **pouze jedno téma** vymezené **jedním aspektem**.

Úvodní věta neboli TEZE = téma celého odstavce

- Měla by zahrnovat nejdůležitější body, kterými se v odstavci chcete zabývat
- Každá další věta odstavce – podpora teze, detaily a doplňující informace k informacím teze
- Zkušenější autor – teze i uprostřed odstavce
- Teze by neměla být ani příliš obecná, ani příliš konkrétní
- **Hlavní myšlenku má vždy vyjadřovat hlavní věta, a nikoliv věta vedlejší**

Struktura odstavce – TÉMA a ASPEKT

Námětová nebo též tematická věta – slouží k vytyčení tématu odstavce a jeho aspektu (v anglofonní terminologii Topic sentence):

- obvykle úvodní věta odstavce
 - shrnuje obsah odstavce a úhel nazírání
 - prozrazuje čtenáři, co má v odstavci očekávat.
-
- Příklad: Je-li tedy například tématem kapitoly vliv sportu na člověka, v každém jednotlivém odstavci je toto téma nazíráno z jiného úhlu pohledu.

TÉMA, ASPEKT, podpory, detaily ve struktuře odstavce

- Aspekt předchozího většího celku či odstavce se stává tématem následujícího odstavce.
- Detaily a důkazy, kterými autor rozvádí tvrzení, vytyčené v tematické větě, jsou obsaženy v dalších větách odstavce, **tzv. podporách**.
- Případné rozvinutí podpor se odehrává **v tzv. detailech**.
- Odstavec končí vyčerpáním tématu, nebo závěrečnou shrnující větou.

Tematická věta

Podpora

Detaily

Podpora

Detaily

Podpora

Detaily (Závěrečná věta)

Podpory a details (podpůrné details)

- **Detailní a propracované poznámky jako předpoklad dobré práce s details odstavce**
- **Koherence odstavce – čitelnost, čtivost, srozumitelnost, návaznost informací**
- **Jasně a jednoduché větné celky**
- **Věty propojené spojovacím výrazy**, aby na sebe dobře navazovaly
 - srovnávat jednotlivé body, nebo uvádět jejich kontrast, sekvence, příčinu a následek, zdůraznit důležité myšlenky a přecházet plynule z jedné myšlenky na druhou.
 - Příklady: „naopak,“ „navíc,“ nebo „kromě toho“ // chronologické přechodové výrazy: „za prvé,“ „za druhé“ a „za třetí.“
- **Podpůrné věty = tělo odstavce (ostatek důkazů, které co nejlépe podpoří tezi)**
 - Fakta, čísla, statistiky a konkrétní příklady, jako jsou různé historky, anekdoty a citáty
- **Délka detailové části odstavce – tři až pět vět většinou stačí**
- **Pevně daná délka odstavce není – různá kritéria**

Závěr odstavce

- **Závěrečná věta**
- Ukončí a uzavře odstavec / podpoří hlavní myšlenku uvedenou v tezi
- Propojena také s důkazy, které jste uvedli v odstavci, měla by čtenářům připomenout relevanci těchto důkazů
- **Příklad:**
 - Odstavec na téma „Proč je Kanada skvělým místem k životu“
 - Závěrečná věta: „Po zvážení všech důkazů uvedených výše, jako je například skvělý systém zdravotnictví v Kanadě, špičkové možnosti vzdělávání nebo čistá a bezpečná města, lze tvrdit, že je Kanada skutečně vhodným místem k životu.“

Jednota a soudržnost odstavce

- Dle anglofonních pravidel každý odstavec odborného textu (akademického) splňuje dva požadavky:
 - 1) pravidlo **jednoty** (unity)
 - 2) pravidlo **soudržnosti** (coherence).

1) JEDNOTA

- **Jednotný odstavec** obsahuje právě a pouze věty vztahující se k tématu a k aspektu, které jsou vymezeny **v tematické větě**.
- **Tematickou větou lze poměřovat, zda:**
 - všechny ostatní věty do odstavce patří,
 - mají být přesunuty do jiného odstavce
 - nebo z textu zcela vyškrtnuty

Jednota a soudržnost odstavce

2) SOUDRŽNOST

- Věta, která do odstavce nepatří, vytváří tzv. **nezapojenou odbočku**.
- **Soudržný odstavec obsahuje věty v logické posloupnosti.**
- Odstavec může být nesoudržný i v případě, že je jednotný.

Když si nevím s odstavcem rady

- Technika „*Řekni, co řekneš / řekni to / řekni, co jsi řekl.*“
- Trojfázový přístup: díky němu si můžete být jisti tím, že odstavec nese obsah a sděluje to, co jste v něm chtěli mít.

Průchod odstavcem (struktura)

- Určuje ho autor
 - vzhledem k účelu práce
 - vzhledem k cílové skupině čtenářů
 - s ohledem na to, jak jsou uspořádány ostatní části textu
- Může existovat několik možností uspořádání odstavců
- V každém případě je nutno dodržet logickou posloupnost
- Dodržet anglofonní pravidla obtížné pro začínající autory
- Pravidla tvorby odstavců - přinášejí užitek čtenáři i autorovi ve fázi vlastního psaní
= vedou k dovednosti logicky uspořádávat myšlenky na každé úrovni textu.

Odstavec - předěl

Předěl mezi obsahově nosnými odstavci

- Předěl mezi obsahovými úseky, zvláště pokud je obsahově ostrý, lze „změkčit“ tím, že se spojitost, vztah mezi nimi formálně vyjádří
 - viz ukázky na dalších slidech
- Formálním vyjádřením je
 - spojovací věta
 - nebo celý spojovací odstavec

Pravidla odstavců orientována na čtenáře – čte výběrovým způsobem: v první fázi celý text zběžně přelétne očima, aby získal povědomí o obsahu materiálu, nebo aby v něm cíleně vyhledal předpokládané informace = postupuje po odstavcích.

Kdy přejít do dalšího odstavce

Základní pravidlo = Kdykoli se začnete zabývat novou myšlenkou, měli byste ji uvést do nového odstavce.

- Nový odstavec tehdy, pokud:
 - nějaká hlavní myšlenka má více aspektů nebo bodů
 - porovnáváte dva body, nebo představujete dva různé názory na nějakou věc
- Příklad: Vaším tématem je „Měli by mít státní zaměstnanci nižší platy?“
 - Jeden odstavec: argumenty pro snížení platů státních zaměstnanců
 - Druhý odstavec: argumenty proti snížení jejich platu

Příklad výstavby odstavců s předělem

- a) Autor začíná **rozlišením pojmu »nemoc« a »choroba«**.
- b) Tento **první obsahový úsek** rozdělil do dvou odstavců
- c) Na konci druhého odstavce splývavě přechází do dalšího obsahového úseku:

(1) Cílem lékařského vyšetřování je rozpoznat **nemoc nebo chorobu. Obě slova se užívají pomíchaně**. Neprávem; člověk může být nemocen, ale neříkáme, že je chorobný. Nemocný člověk má příznaky, zvýšenou teplotu, bolest, zduřeniny, zrychlené dýchání aj., a to všechno je jeho nemoc, stav, jehož je on sám specifickým nositelem.

(2) Naproti tomu lékaři pozorují své nemocné a usuzují, že společné příznaky musí mít společnou příčinu, ale i společný průběh těchto příznaků, soudí, že nemoci jednotlivých lidí lze seřadit do typů nebo druhů, a ty je vhodné nazvat chorobami. Tyto společné znaky zařazené do nového, vyššího typu, zvaného choroba, jsou výsledkem jejich zevšeobecňujícího poznání. **Nemoc je** tedy soubor konkrétních příznaků jediné osoby, jednoho nemocného, **kdežto choroba je** abstraktní výčet příznaků shromážděných třeba do učebnicového popisu choroby.

3 Abychom si ještě přesněji tyto pojmy vyjasnili, rozvedme význam tří jiných slov daleko obecnějšího obsahu, a to vědomost, znalost a známost.

Příklad výstavby odstavců s předělem

- V dalších třech odstavcích rozvíjí autor **druhý obsahový úsek** (načatý už splývavým přechodem na konci úseku prvního) — je to výklad pojmů **známost, znalost a vědomost**:

„... Abychom si ještě přesněji tyto pojmy vyjasnili, rozvedme význam tří jiných slov daleko obecnějšího obsahu, a to vědomost, znalost a známost.

(3) Záměst je vše, co bylo o daném tématu objeveno, poznáno kýmkoli a kdykoli, předpokládá, že existuje jakýkoli záznam o této věci. Záměstí je proto obrovský počet, jsou shromážděny v nesmírně obsažné literatuře vědecké všech časů i jazyků. Záměstí shromáždili všichni, kdož v tom oboru našli nový poznatek.

(4) Znalost je všechno, co jednotlivec o daném předmětu kdy slyšel, viděl, četl — kdykoli a kdekoli —, i když třeba mnohé zapomněl. Znalosti jsou poznatky jednotlivcovy.

(5) Vědomost je všechno to, co si jednotlivec dovede ze svých znalostí uvědomit přímo krátkým přemýšlením bez pomůcek, jako je nahlédnutí do knih. Záměstí jsou shromážděny v celé lékařské literatuře, znalosti jsou zaznamenány jen v té části literatury, kterou jednotlivec četl, ale též v těch přednáškách, které slyšel, nebo na těch nemocech, které vyšetřoval. Vědomosti jsou ty znalosti, které nosíme ve své paměti, nebo v našem případě, které si lékař přináší k lůžku nemocného. Ještě jinými slovy zcela obecně můžeme naše tři pojmy rozšířit, řekneme-li, že bádání je tvorba známostí, výuka — tvoření znalostí, učení — tvoření vědomostí.“

Příklad výstavby odstavců s předělem

- **Třetí obsahový úsek** přináší **aplikaci** vymezení z předcházejících dvou úseků na lékařskou praxi
- Tvoří ho jen jeden odstavec
- Spojovací věta na začátku odstavce má zajistit navázání na úsek předešlý:

(6) „**Vraťme se k našemu lékaři**. Přichází k lůžku nemocného, vyšetřuje ho a zjišťuje příznaky jeho nemoci. Pak srovnává výčet nalezených příznaků s výčtem příznaků, které zná o všech chorobách, a naleznuv, že určité příznaky nemoci se shodují s příznaky abstraktní choroby, provádí diagnózu. Diagnóza tedy dělá z nemoci chorobu. Diagnostikování je proto myšlenkový pochod v mysli lékaře. Diagnóza — výsledek přemýšlení — závisí na **vědomostech** vyšetřujícího. Může být proto nedokonalá, jsou-li jeho vědomosti neúplné, a může být dokonalejší, když si své vědomosti, s nimiž přišel k nemocnému, doplní prolistováním učebnice, čímž mnohé ze svých **znaností** převede na vědomosti, a může být ještě dokonalejší, když začne studovat to, co dosud nezná, totiž lidské **známosti**. To je obecný poznávací postup platný pro všechna povolání, ale v lékařství má zvláštní význam zejména pro nemocného, a proto je mu třeba věnovat pozornost.“

Příklad výstavby odstavců

První a druhý úsek **na sebe obsahem nenavazují** ani není mezi nimi nějaký přímý vztah. Bez formálního navázání by mezi oběma úseky byl **ostrý přechod** a **čtenáři by nebylo jasno**, proč je autor k sobě přiřadil.

Je nutná **spojovací věta, nemůže však vycházet z obsahu**.

Formulace „neobsahové“ spojovací věty – může být různá

A) často stačí **formulace jen povšechně hodnotící**, např.:

- *Důležité pro nás je vyjasnit si přesněji pojmy »vědomost, znalost, známost«*

B) častá je též **formulace výzvo**vá, např.:

- *Vyjasněme si přesněji i pojmy...*

C) variantou pro spojovací větu je **autorova otázka**, např.:

- *Jaký je rozdíl mezi pojmy »vědomost, znalost, známost«?*

Otázka navazuje na předcházející souvislost, třebas i vzdálenější, a musí tu být jistá pravděpodobnost, že by si ji čtenář mohl položit. Kde tomu tak není (a to je právě ve výše uvedeném úryvku), forma otázky není vhodná.

D) autor může ve spojovací větě přímo **konstatovat kompoziční potřebu**, např.:

- *Pro další výklady potřebujeme si ještě zpřesnit pojmy »vědomost, znalost, známost«*

Odstavec s číslovaným výčtem v odborném textu

- a) Číslovaným výčtem je zdůrazněna členitost výčtového obsahového úseku
- b) Číselná řada zároveň zdůrazňuje těsnou souvislost výčtového obsahu textu
- c) Tímto způsobem je výčtový úsek (popř. výčtová část úseku) současně rozčleněn i spjat
- d) Chceme-li sepětí obsahu zesílit, vyjádříme celý číslovaný výčet v jednom (třeba i velmi bohatém a složitém) souvětí

Příklad práce s číslovaným výčtem:

Pro další výklady potřebujeme přesněji rozlišit pojmy »známost, znalost, vědomost«, a to takto:

1. známost je vše, co bylo o daném tématu objeveno, poznáno kýmkoli a kdykoli, pokud existuje jakýkoli záznam o tom; známostí je proto obrovský počet, jsou shromážděny v nesmírně obsažné literatuře vědecké všech časů i jazyků;

2. znalost je všechno, co jednotlivec o daném předmětu kdy slyšel, viděl, četl — kdykoli a kdekoli —, i když mnohé zapomněl;

3. vědomost je všechno to, co si jednotlivec dovede ze svých znalostí uvědomit přímo krátkým přemýšlením bez pomůcek, jako je nahlédnutí do knih.

Vztah odstavce a stránky

Stránkový zlom (konec stránky) může některé odstavce rozdělit na dvě části

Na co dát při výstavbě textu pozor

- A) na konci stránky nesmí zůstat pouze první řádek odstavce
- B) na začátku nové stránky nesmí zůstat pouze východový řádek odstavce
- C) některé typy odstavců nesmějí být nikdy rozděleny koncem stránky - například **nadpisové odstavce, odstavce tvořící tabulku**

Za odstavcem, který představuje nadpis, musí na téže straně následovat ještě začátek dalšího odstavce — nejméně tři řádky

Každý odstavec musí být tedy vybaven parametry, které upravují výskyt stránkového zlomu uvnitř nebo v jeho okolí

Příklad výstavby odstavců v diplomové práci

Tato metodika bude podrobněji rozebrána ve třetí kapitole věnované obsahové analýze strategických a kurikulárních dokumentů.

Druhým důležitým pojmem je „informační vzdělávání“ (dále jen IV). Jednoduše řečeno se jedná o získávání IG, přesná definice podle TDKIV (Terminologická databáze knihovnictví a informační vědy) je: „Ucelený formativní proces získávání znalostí, vědomostí a návyků z oborů a disciplín, které se zabývají shromažďováním, zpracováním, uchováváním, zpřístupňováním a využíváním informací (především informační vědy a knihovnictví).“ Anglickým ekvivalentem je výraz „*information education*“, který však není příliš používaný. V anglicky psané literatuře doporučuji použít pojem „*information literacy*“.

Podrobněji se definicím informační gramotnosti věnuje bakalářská práce Jakuba Formana

¹ *Presidential Commission on Information Literacy: Final report* [online]. Chicago: American library associaton, Chicago [cit. 2018-02-25]. Dostupné z:

<http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>

² NIQES: Metodika pro hodnocení rozvoje informační gramotnosti. *Niqes: Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2015 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.niqes.cz/Metodika-gramotnosti/Metodika-pro-hodnoceni-rozvoje-informacni-gramotno>

*Vizualizace vztahů mezi informační, funkční a mediální gramotností*³ nebo článek Národní knihovny z roku 2004 vydaný v časopise „*Národní knihovna. Knihovnická revue*.“⁴ Pokud bych měla doporučit nějaké tištěné publikace, byla by to monografie *Informační vzdělávání pro učitele*⁵ nebo kniha *Trendy v informační vzdělávání*⁶.

Ze zahraniční literatury jistě najdete mnoho článků, pokud se jedná o publikace tak dobrým úvodem je kniha *Information literacy: essential skills for the information age*⁷. Užitečným zdrojem informací je také webová stránka⁸, kterou spravuje CILIP (Chartered Institute of Library and Information Professionals)⁹. Na této stránce jsou k dispozici různé definice, modely, rámce, ale i související gramotnosti. Uvedeny jsou i různé pohledy na IG, například z perspektivy veřejných knihoven nebo škol.

Nedostatky při výstavbě odstavců

- Aspekty typické pro odborné psaní v českém jazyce
 - Velmi krátké odstavce (tj. odstavce tvořené jednou větou) chápány jako nevhodné, případně mohou být využity jako prostředek (ne vždy náležitého a funkčního) zdůraznění myšlenky, informace
 - Neopodstatněné střídání dlouhých a kratičkových odstavců (například jeden řádek versus třicet řádků)

Příklad nesoudržného odstavce - cvičení

Pravlastí vinné révy, která se od nepaměti pěstuje v Asii a od římských dob také v Evropě, je Kavkaz. Pěstováním se vyšlechtilo mnoho odrůd. Někde se vyskytuje též divoká réva, která má ovšem velmi trpké plody. Zralé bobule ušlechtilé révy jsou zdravé a lahodné ovoce. Šťáva z nich vylisovaná začíná za volného přístupu vzduchu sama kvasit. Vyrábí se z ní lihovina různých druhů. Rozlišují se dle kvality a dalších vlastností hroznů i dle způsobu přípravy. Ve starých vinných sudech se usazuje vinný kámen, destilováním vína se vyrábí líc a pak dalším kysáním pravý vinný ocet. Sušené bobule jsou známé jako hrozinky. Vinná réva se u nás ve vinicích obvykle uřezává až na tlustý mnohaletý dolejšek, tzv. matici. V Itálii a Řecku ji ovinují kolem topolu nebo jilmu. Teprve Římané se usilovně snažili pěstovat révu ve střední Evropě. Dnes ji nalézáme i v mírném klimatickém pásmu.

Textové a gramatické konektory – cvičení

1. Dlouho vzpomínal, kam knihu odložil. ...|.....ji našel v ložnici.
2. Pomáhali všichni.Pavel přinesl nejvíce dříví.
3. Považovali ho za nejlepšího cyklistu. Byl dobrý na nejdelší tratě.
4. Zůstal sedět osamocen.netrvalo dlouho a do místnosti se nahrnulo dvacet lidí.
5. Připravila dost materiálů pro všechny. Některé z nich byly uloženy v cloudu.
6. Rychle se napřímil.si uvědomil, že bylo příliš pozdě.
7. Tento známý zpěvák se bude ženit, už chystá svatbu.
8. Připravila si sukni, šaty, halenky i topy. V kufříku se ocitlo všechno oblečení, které by se jí mohlo hodit.

9. Sloni smutní po svých mrtvých. Byloprokázáno, že navštěvují pozůstatky svých příbuzných.
10. Vědci objevili gen „strachu“.by mohli pomoci lidem trpícím fobiemi.
11. Psychologové už delší dobu varují, že nové technologie mohou vést k patologickým závislostem. Nám pak nezbude než nastoupit na odvykací terapii.
12. Studenti navrhli pračku, která dovede vyprat bez vody a bez prášku.k praní budeme brzy potřebovat jen stlačený vzduch, negativní ionty a deodoranty.
13. Na uklízací roboty si už domácnosti zvykly. k vidění je i robot, který dokáže promítat film.
14. Nemohli jsme zde pro nedostatek místa a času uvést všechny návrhy.....diváci byli nadšeni.

Zdroje

- 1. *Jak efektivně číst odborné texty a správně psát vysokoškolské odborné práce?* 1. část Jak efektivně číst odborné texty. Textová opora kurzu KPI – Kurz práce s informacemi, 2007. Dostupné z www:
http://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/informace/materialy/pages/cteni-psani1_opora.pdf
- 2. *Jak pracovat s informacemi* [online]. Ústřední knihovna Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. [cit. 2010-2-10]. Úvod – obecné základy práce s informacemi. Dostupné na WWW:
<http://knihovna.vsb.cz/kurzy/uvod/index.html>.
- 3. POKORNÝ, Milan a Dana POKORNÁ. *Redakční práce: jak připravit text k publikování*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-802-4737-737.

Zdroje

- 4. PRICE, Geraldine a Pat MAIER. *Efektivní studijní dovednosti: odemkněte svůj potenciál*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 361 s. ISBN 978-80-247-2527-7.
- 5. SYNEK, Miloslav; SEDLÁČKOVÁ, Helena; VÁVROVÁ, Hana. *Jak psát bakalářské, diplomové, doktorské a jiné písemné práce*. 2., přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. s. ISBN 9788024512129
- 6. ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. 209 s. ISBN 80-86429-40-7.
- 7. Šesták, Z.: *Jak psát a přednášet o vědě*. Praha, Academia 2000.
- 8. ŠIROKÝ, Jan. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 208 s. ISBN 978-80-251-3510-5.